

ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

0-1

Το νεογέννητο επικοινωνεί με:

- γλώσσα του σώματος
- βλεμματική επαφή
- χαμόγελο

Παραδείγματα στην καθημερινότητα

Αλλαγή πάνας: Κοιτάτε το παιδί, του εξηγείτε αυτό που κάνετε με απλά λόγια και έτσι αυτό μπορεί να εγκαθιδρύσει οπτική επαφή μαζί σας.

Κλάμα: Το ακούτε και αντιλαμβάνεστε ότι δεν είναι χαρούμενο οπότε ανταποκρίνεστε με λόγια παρηγοριάς, με μελωδίες και τραγούδια. Η μουσική απαλύνει το άγχος, την ένταση και τον πόνο.

Παιχνίδι: τραγουδάτε και παίζετε με το μωρό έτσι μεγαλώνει καταλαβαίνοντας καλύτερα τον κόσμο που το περιβάλλει και νιώθοντας ότι η επικοινωνία είναι διασκεδαστική και επιβραβεύει.

Βάσεις για την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων:

- Να ακούτε και να απαντάτε στο παιδί όταν αυτό εκφράζεται είτε με λέξεις, είτε με ήχους, είτε με τη γλώσσα του σώματός του.
- Να δίνετε στο παιδί χρόνο για να απαντήσει. Θυμηθείτε ότι τα μικρότερα παιδιά αντιδρούν πιο αργά από τους υπόλοιπους.
- Να προσπαθείτε να ερμηνεύετε τα μηνύματα του παιδιού. Αυτό είναι προτιμότερο από το να προσποιείστε ότι το καταλάβατε.
- Να χρησιμοποιείτε σύντομες φράσεις και απλές λέξεις.
- Να παίζετε παιχνίδια που επιτρέπουν να ακολουθείται διαδοχική σειρά, όπως το «κουκου τσα» ή το κύλισμα μιας μπάλας.
- Να τραγουδάτε παιδικά και άλλα τραγούδια.

Στο τέλος του πρώτου χρόνου:

- απαντάει στο άκουσμα του ονόματός του
- καταλαβαίνει μερικές λέξεις και απλές φράσεις
- εκφράζεται χρησιμοποιώντας ήχους, χειρονομίες και μεμονωμένες λέξεις

1-2

Το παιδί σε ηλικία 1 έτους συμμετέχει ενεργά στην επικοινωνία, χρησιμοποιώντας λεκτικούς και μη λεκτικούς τρόπους.

Μη λεκτική επικοινωνία

- Ζητάει με το να πλησιάζει το αντικείμενο που θέλει
- Δείχνει ότι δε θέλει κάτι με το να το σπρώχνει μακριά του
- Φωνάζει για να τραβήξει την προσοχή πάνω του
- Αρνείται κάτι με το κούνημα του κεφαλιού
- Δείχνει την ευχαρίστησή του με χαμόγελο
- Χαιρετάει με το κούνημα του χεριού του

Λεκτική επικοινωνία

- «μαμά» και «μπαμπά» για να απευθυνθεί
- «όχι» για να αρνηθεί
- «αυτό» για να δείξει και να ζητήσει
- «εκεί» για να δείξει τον τόπο

Τα παιδιά δεν μπορέσουν να προφέρουν σωστά όλες τις λέξεις, **σημαντικό** είναι το τι το παιδί λέει και όχι πως το λέει.

Γενικά

- το παιχνίδι έχει περισσότερη φαντασία και δημιουργικότητα, π.χ.: χτενίζει και ταΐζει την κούκλα του με το κουτάλι
- εκτελεί απλές οδηγίες
- αντιλαμβάνεται τα συναισθήματα των άλλων
- δείχνει αντικείμενα και εικόνες που του ζητούνται
- η ομιλία του γίνεται πιο κατανοητή
- αρχίζει να συμμετέχει σ' όλες τις καθημερινές δραστηριότητες και καταστάσεις
- αναπτύσσει αμφίδρομη σχέση επικοινωνίας.

Διευκολύνοντας την ανάπτυξη του λόγου:

- Να κοιτάτε τις χειρονομίες που κάνει το παιδί
- Να ακούτε τα λόγια του παιδιού
- Να ερμηνεύετε ότι λέει το παιδί
- Να επαναλαμβάνετε σωστά αυτά που το παιδί λέει, δίνοντας του ένα καλό πρότυπο
- Να μοιράζεστε και να κάνετε την επικοινωνία ευχάριστη για το παιδί

Παράδειγμα: Κατά τη διάρκεια του φαγητού υπάρχουν πολλές ευκαιρίες για να αναπτύξει το παιδί το λόγο του. Το παιδί σας κοιτάει, δείχνει το φαγητό του και λέει: «φαγητό». Εσείς ανταποκρίνεστε και επαναλαμβάνεται τα λόγια του παιδιού προσθέτοντας επιπλέον: «τρώμε το φαγητό μας». Αν το παιδί δείχνει κάτι, εσείς ονομάζετε αυτό που δείχνει π.χ. «φαγητό». Αν το παιδί πει «νεγιό» αντί για νερό, εσείς επαναλαμβάνετε τη λέξη σωστά και λέτε «νερό». Μπορείτε επίσης να παίξετε ένα παιχνίδι «συγυρίσματος» και να ζητήσετε από το παιδί να σας δώσει τα πράγματα που έχει χρησιμοποιήσει για να φάει, έτσι αναπτύσσει την κατανόηση και το λεξιλόγιό του.

Στο τέλος του δεύτερου χρόνου:

- μπορεί να επικοινωνεί με χειρονομίες και με την ομιλία του
- κατανοεί αρκετά και λέει αρκετές λέξεις

- Θα αρχίσει να χρησιμοποιεί φράσεις με δυο-τρεις λέξεις όπως «πάμε βόλτα», «μπαμπά πάει βόλτα»
- το παιχνίδι είναι τρόπος μάθησης για το παιδί και απολαμβάνει να παίζει μαζί σας

2-3

Το παιδί 2- 3 χρονών χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να μιλά και να μαθαίνει τον κόσμο γύρω του. Μπορεί να:

- εκφράζει τη γνώμη του
- συζητήσει μαζί σας
- ακολουθήσει απλές οδηγίες
- κατανοεί τη χρήση αντικειμένων και των ρημάτων
- απαντά σε ερωτήσεις τύπου: ποιος... , τι...

Γενικά

- είναι ήδη πιο αυτόνομο
- ολοκληρώνει απλές εργασίες που του αναθέτετε
- χρησιμοποιεί την ομιλία στο παιχνίδι
- του αρέσει να ακούει ιστορίες και παραμύθια
- επιθυμεί να συμμετέχει ενεργά στις καθημερινές δραστηριότητες

Διευκολύνοντας την ανάπτυξη του λόγου:

- να του επιτρέψετε να μιλά για ένα θέμα και να δίνετε την απαιτούμενη προσοχή ακι χρόνο για να το ακούσετε και να του απαντήσετε
- εμπλουτίστε τη συζήτηση προσθέτοντας παραπάνω πληροφορίες
- παίξτε παιχνίδια με κίνηση, π.χ.: τρέξε στο μεγάλο κουτί, χτύπα τα χέρια και τα πόδια
- παίξτε επιτραπέζια παιχνίδια(παζλ, βρίσκω το ίδιο, memory,)για να μάθει το παιδί να περιμένει τη σειρά του
- πείτε τραγούδια με κίνηση, π.χ.: χαρωπά τα δυο μου χέρια τα χτυπά
- να διαβάσετε παραμύθια και να περιγράψετε τις εικόνες
- δώστε του ευκαιρία να ασχοληθεί με καθημερινές δραστηριότητες

Στο τέλος του τρίτου χρόνου:

- συνομιλεί με πρόσωπα της οικογένειας και του οικείου περιβάλλοντος
- καταλαβαίνει πολλές λέξεις και φράσεις, επιρρήματα, επίθετα, προσωπικές αντωνυμίες
- απαντά στο που
- έχει ευρύτερο λεξιλόγιο
- φτιάχνει προτάσεις με 3- 4 λέξεις
- εκφράζει μια δική του ιδέα
- εκφράζει ένα συναίσθημα
- σε αυτό το στάδιο αρχίζει να κάνει πολλές ερωτήσεις

3-4

Το παιδί 3-4 χρόνων μπορεί να συζητά εύκολα. Είναι σε θέση να μιλά, για αρκετή ώρα, πάνω σ' ένα θέμα χωρίς τη βοήθεια κάποιου ενήλικα. Μπορεί να:

- ζητά άδεια για κάτι
- αστειεύεται
- μιλάει για τους άλλους
- κάνει φίλους
- παίζει σε ομάδες
- απαντάει σε όλα τα είδη ερωτήσεων
- γίνεται κατανοητό από άγνωστους ανθρώπους

Διευκολύνοντας την ανάπτυξη του λόγου:

- μοιραστείτε πληροφορίες μαζί του και δημιουργείτε ευκαιρίες καθημερινά για επικοινωνία με το παιδί, π.χ.: καθιερώστε μια ώρα ομιλίας
- δίνετε του ευκαιρίες να παίζει με φίλους, μόνο και σε ομάδες
- παίζετε παιχνίδια μαζί κατάλληλα για την ηλικία του
- επιτρέπετε του να εκτελεί ανάλογες με την ηλικία του δραστηριότητες
- διαβάζετε συχνά παραμύθια- ιστορίες και να το αφήνετε να λέει την ιστορία
- λέτε τραγούδια και ποιήματα με ομοιοκαταληξίες μαζί
- συμπεριφερθείτε στο παιδί σας ως ενήλικας

Στο τέλος του τέταρτου χρόνου:

Το παιδί είναι πλέον αυτόνομο και μπορεί να επικοινωνεί άνετα με μέλη της οικογένειας, φίλους και αγνώστους. Μιλά καθαρά χρησιμοποιώντας ώριμο λεξιλόγιο και ολοκληρωμένες προτάσεις. Το παιδί σας καταλαβαίνει καθημερινές συνομιλίες και συζητήσεις, καθώς και ιστορίες και ανέκδοτα. Ο εκφραστικός του λόγος γίνεται πιο ώριμος και μοιάζει με του ενήλικα.

***Πηγή: Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών – Λογοθεραπευτών (Π.Σ.Λ)**